

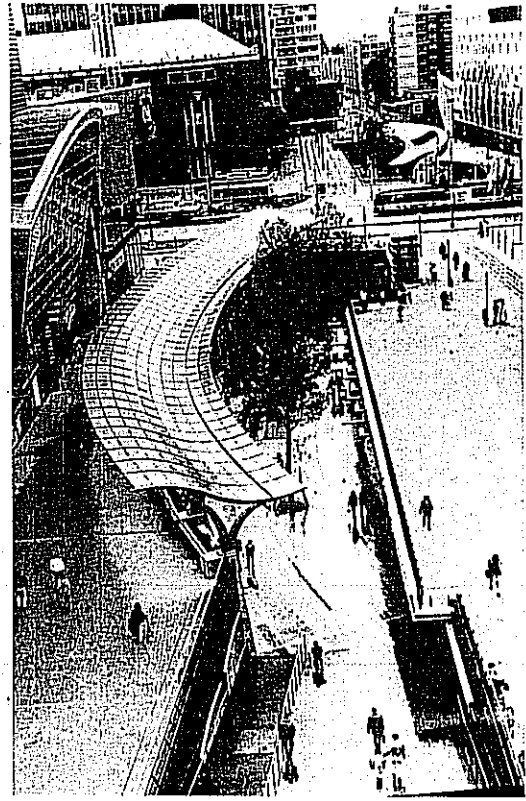
Ankara'nın Atatürk Bulvarı neyse, Rotterdam'ın Coolsingel'i de odur. Birçok önemli büyük mağaza, işmerkezi bu caddenin iki yanına dizi dizi sıralanmışlardır. Senelerden beri kent sakinleri yolun bir tarafından öbür tarafına zebra'lardan geçerlerdi. Geçişin ne gibi sorunlara yol açtığını anlatmaya gerek yok. Rotterdam'lılar üstgeçitlerin kentsel peyzajda görsel kirlenmeye yol açtığını savunduklarından, birkaç üstgeçit yapıp sorunu çözmeye yanaşmadılar.

Sonunda, olumsuzluklardan etkilenen, caddenin önemli mağazalarının öncülüğünde bir konsorsiyum kurulur ve belediye ile işbirliği yapılarak çözüm arayışına girilir. İşyerlerinin en yoğun bulunduğu kesim olan Borsa Meydanı'nda, hem -metro istasyonuna da bağlantılı- altgeçit fonksiyonunu görecek, hem de alışveriş yapılabilecek bir gömük çarşının yaptırılmasına karar verilir. Pi de Bruijn isimli bir mimarca tasarlanan proje 1996 da hizmete girer.

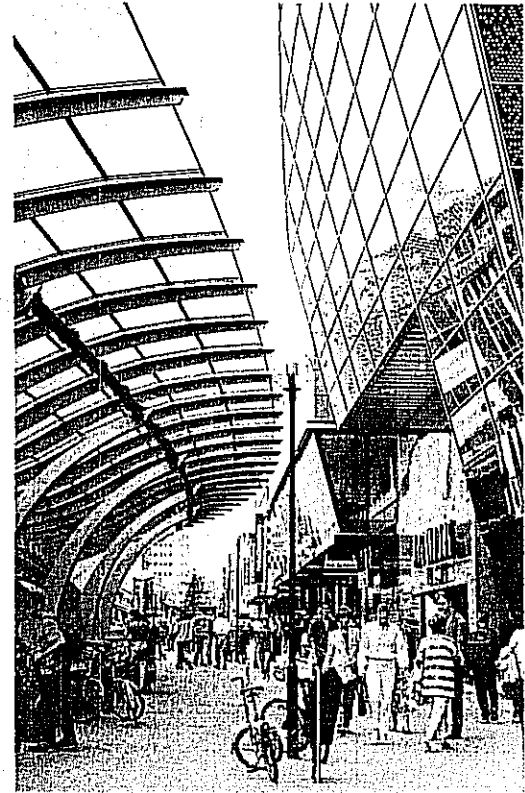
Mimar, Coolsingel'in iki tarafına 80'er metre uzunluğunda, -toplam kullanım alanı 10.000 m² olan- sundurmalı bir çarşı tasarlamıştır. Sundurma, hem alttaki, hem de üstteki dükkanların üzerine yekpare olarak ve biraz da eğik oturtulmuştur. Böylece alt ve üst çarşı arasındaki derinlik farkı biraz yumuşatılmıştır. Altçarşının bir noktasında 'yerden yere atış yapan' bir su oyunu çocukların eğlencesidir.

Çarşının formu, modern mimarinin kalesi sayılan Rotterdam'da biraz yadırganmıştır. Mimar, sundurmanın biçimini, sanseveria (paşa kılıcı) bitkisinden etkilenerek çıkardığını söylemesine karşın, özellikle akademisyen çevreler, bu 'paşa kılıcını' pek sevediler.

Son yıllarda sayıları hızla çoğalmaya başlayan bu tip 'çizgi dışı' projelere bakıp 'Rotterdam adieu!' diyenler var. Yoksa Rotterdam öncülük ettiği modern gelenekten kopuyor mu?

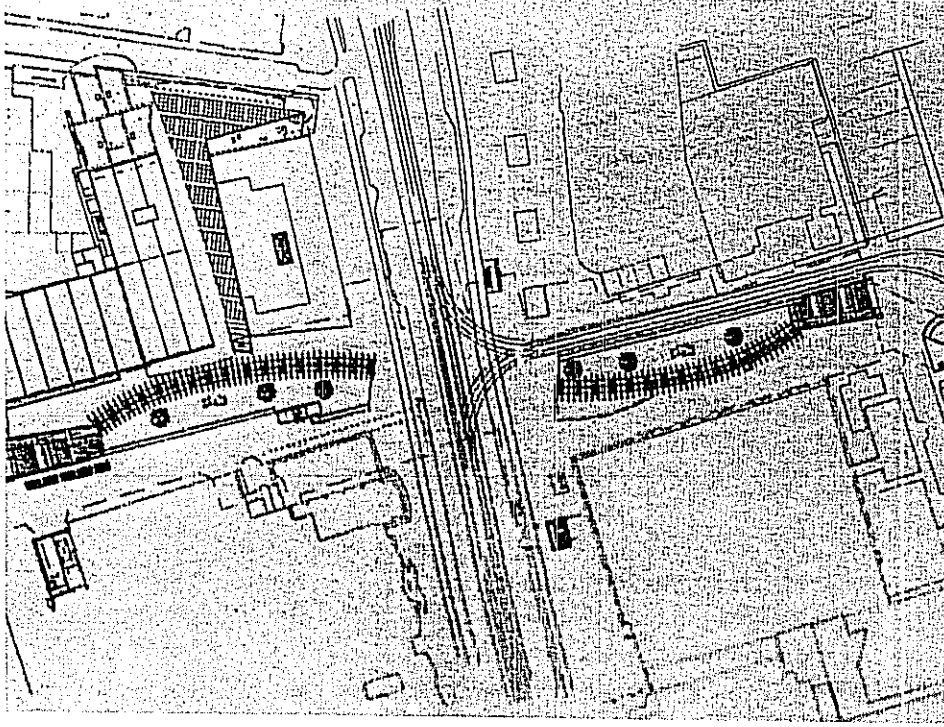

Üst görünüş

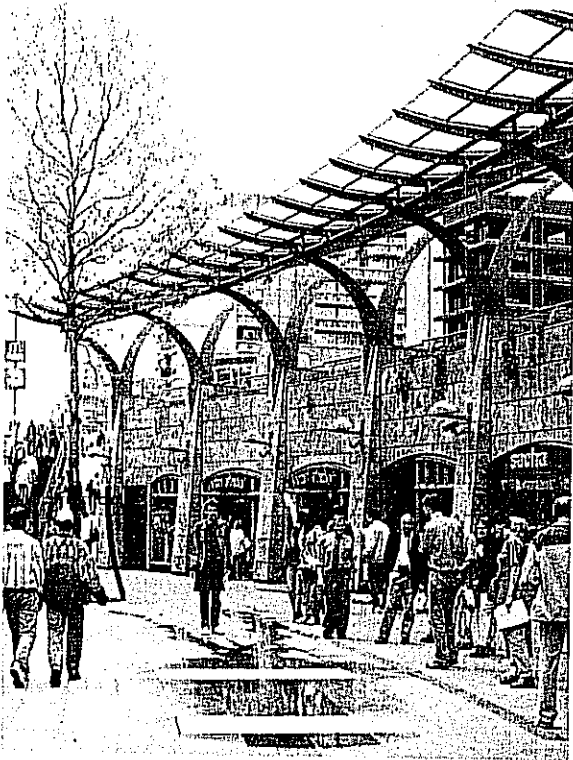

Üst çarşı

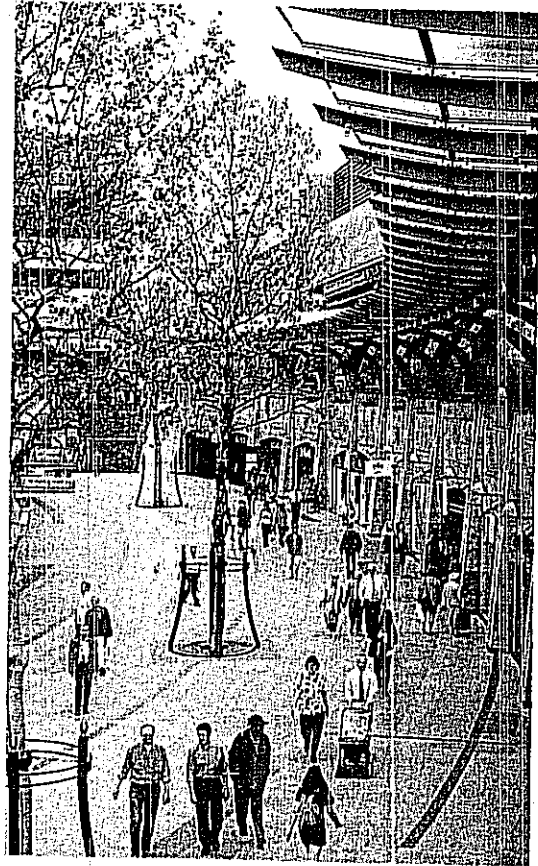
selçuk yener rotterdam'da sundurmalı çarşı

Proje

Su oyunu

All çarşı

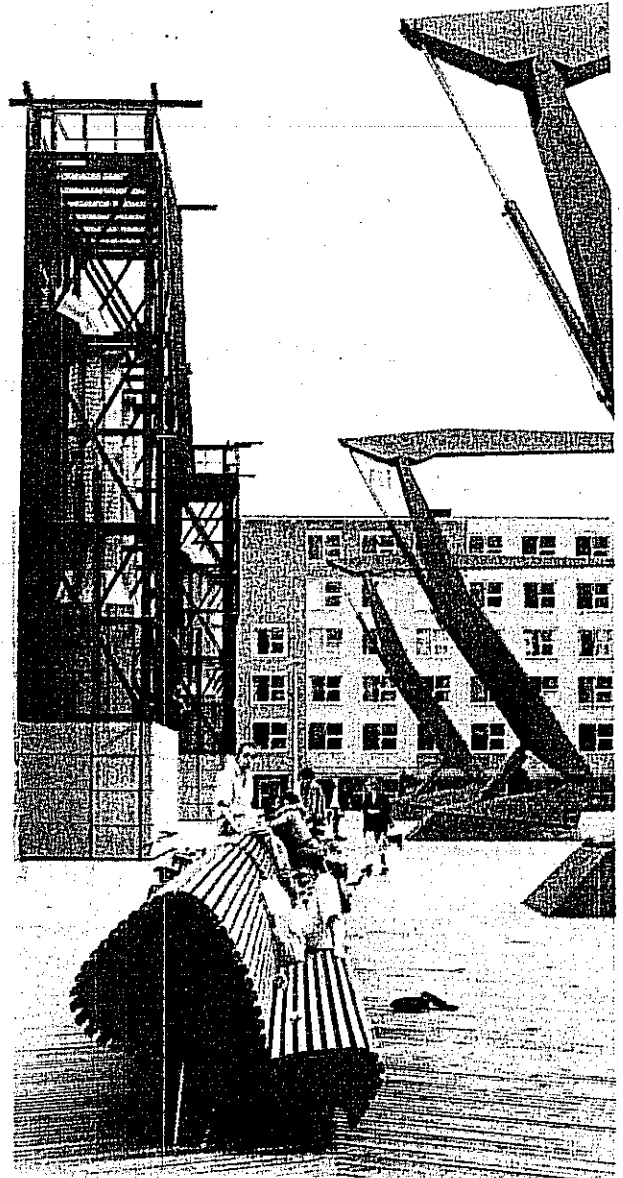
rotterdam'da tiyatro meydanı selçuk yener

"Boşluklar" Hollanda kent planlama pratiğinde önemli bir tasarımı ögesi. Zaten bu ülkenin insanları nedense boşlukları çok sever. Rotterdamlılar hariç. Kent merkezi II. Dünya Savaşı sırasında bombardıman sonucu yerle bir edilince, kent planlamasının temel amacı, bu koca deliği doldurma ve biçim verme eylemine dönüştü. Kent merkezi sonunda gökdelenlerle doldu. Ancak bu gökdelenlerin hemen bitişiğindeki tiyatronun önündeki boşluğa 90'lı yıllara kadar ne yapacaklarını pek bilemediler. Birçok proje üretildi; ama çeşitli nedenlerle uygulanamadı. Bir ara buraya "hiç olmazsa bir işe yarasın" deyip bir yeraltı garajı inşa ettiler. Daha sonra bu garajın tavanı yer yer çökme tehlikesi atlattı. Sonunda belediye projeyi Adriaan Geuze isimli bir peyzaj mimarına verdi. Tasarım safhasında programda değişiklik yapılarak, meydanın 24 saat yaşamasını sağlayabilmek amacı ile içinde birçok sinema salonunun bulunduğu mega-sinema kompleksi ilavesi yapıldı ve proje yeni bir boyut kazandı.

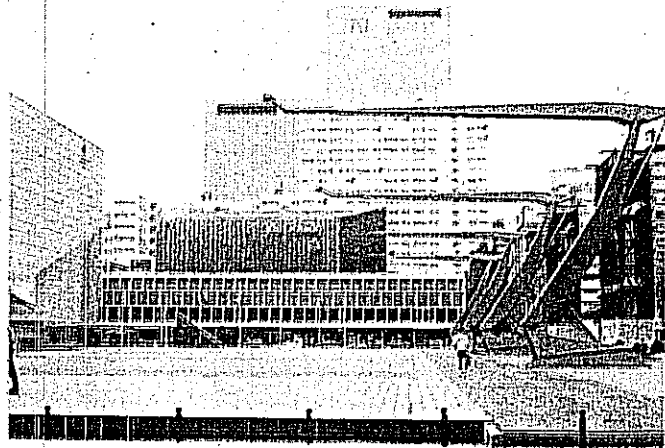
A. Geuze tasarımında esas olarak "liman" olgusuna göndermeler yaptı. Alanın bir kenarına vinç biçiminde lambaları ve onun hemen arkasına yeraltı garajının havalandırma bacalarını yerleştirdi (otomata 1 gulden atıp bu vinçleri istediğiniz gibi indirip, kaldırmak teorik olarak mümkün ama, bilinmeyen teknik bir arıza nedeniyle bu aletlerle hala oynanamıyor).

Meydanın döşemesinde ise ahşap, demir ızgara, şeffaf sentetik gibi alışılmışın dışında malzemeler kullanıldı. Sentetik malzemenin altına büyük bir Rotterdam liman haritası döşendi. Onun hemen yanına yine aynı malzemenin altına ağaç yaprakları "serpiştirildi". Vinçlerin bulunduğu kesime ise (burası meydanın en çok güneş alan bölümüdür) metrelerce uzunlukta oturma bankları yerleştirildi.

İki yıldan beri Rotterdamlılar bu meydanı tepe tepe kullanıyorlar. "Burası bizim podyumumuz, arkadaki gökdelenler ise dekorumuz" diyorlar. Sadece emekli liman işçileri biraz keyifsiz. Onlar, 1 gulden bastırıp vinçlerle oynayabilecekleri günleri özlemler bekliyorlar.

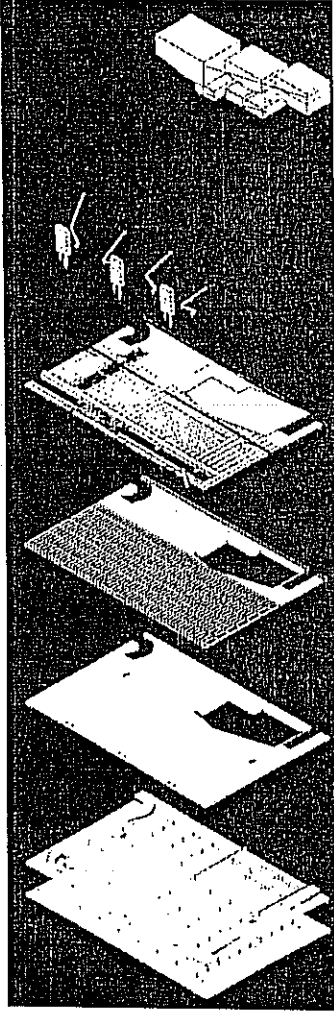

Oturma bölümü

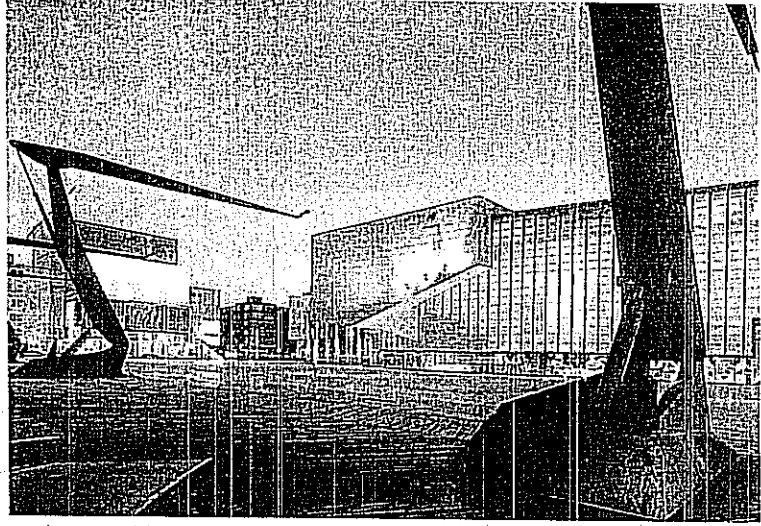

Podyum ve dekor

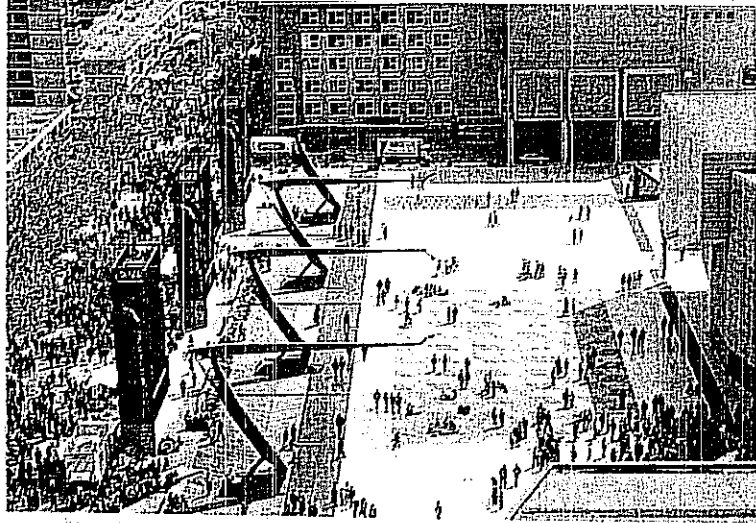
selçuk yener rotterdam'da tiyatro meydanı

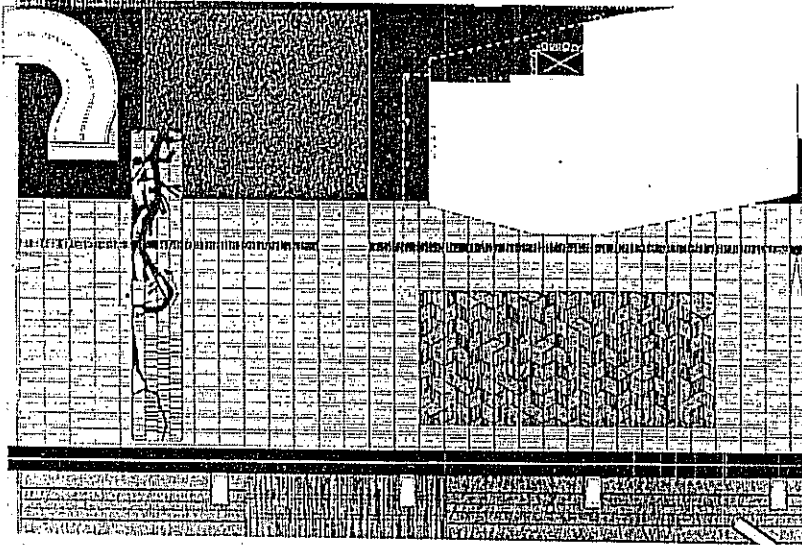
Tasarım Katmanları

Gece ve ışıklandırma

Gündüz kullanımı

Tasarım